

Sicco Mansholt: maanviljelijä, vastarintaliikkeen taistelija ja todellinen eurooppalainen

Sicco Mansholt 1908 - 1995

Sicco Mansholt oli maanviljelijä, Alankomaiden vastarintaliikkeen jäsen toisen maailmansodan aikana, kansallinen poliitikko sekä Euroopan yhteisöjen ensimmäinen maatalouskomissaari. Mansholtin näkemysten pohjalta luotiin Euroopan unionin yhteinen maatalouspolitiikka, joka on ollut alkuajoistaan lähtien yksi unionin tärkeimmistä politiikanaloista.

Mansholt oli nähnyt kauheudet, joita nälänhätä aiheutti toisen maailmansodan jälkeen Alankomaissa. Näin ollen hän oli vakuuttunut siitä, että Euroopasta pitäisi tehdä omavarainen ja että edullisen ruoan saanti olisi taattava kaikille.

Tärkein ajatus Mansholtin alkuperäisessä suunnitelmassa yhteisestä maatalouspolitiikasta oli maatalouden tuottavuuden lisääminen. Mansholtin suunnitelmaan sisältyi järjestelmiä, joilla maanviljelijöille taattiin vähimmäishinta heidän tuottamistaan tuotteista. Näin heitä kannustettiin lisäämään tuotantoa. Mansholtin päättäväinen toiminta Eurooppa-aatteen puolesta sekä hänen vahva näkemyksensä tulevasta kehityksestä ja halu luoda yhteistä tulevaisuutta osoittivat jo hänen aikalaisilleen, että Mansholt oli todellinen eurooppalainen.

Lapsuus ja nuoruus

Sicco Mansholt syntyi 13. syyskuuta 1908 yhteiskunnallisesti aktiiviseen perheeseen, joka piti menestyvää maatilaa Alankomaiden pohjoisosassa sijaitsevassa Groningenin maakunnassa. Mansholtin isä oli Alankomaiden sosialistipuolueen aktiivijäsen ja puolueen tärkeä neuvonantaja maatalousasioissa. Mansholtin äiti oli tuomarin tytär ja yksi Alankomaiden ensimmäisistä naisista, joka opiskeli valtio-oppia yliopistossa. Äiti järjesti myös säännöllisesti naisille suunnattuja poliittisia tapaamisia.

Yläkoulun jälkeen Mansholt olisi halunnut ryhtyä maanviljelijäksi, mutta isällä ei ollut varaa vuokrata Siccolle maata, koska oli jo maksanut Siccon veljen maanvuokran. Mansholt halusi kuitenkin luoda uraa maatalouden alalla. Niinpä hän lähti Alankomaiden Itä-Intiaan, nykyiseen Indonesiaan, työskentelemään teeviljelmillä. Mansholt ei kuitenkaan koskaan tottunut siirtomaajärjestelmään ja palasi Alankomaihin vuonna 1936. Vuotta myöhemmin hänen onnistui hankkia maatilkku Wieringermeerin pengerrys-alueelta. Mansholt meni myös naimisiin ja hoiti maatilaansa aina siihen asti, kun toinen maailmansota syttyi.

Toinen maailmansota

Sodan aikana Mansholt osallistui aktiivisesti Alankomaiden vastarintaliikkeeseen, joka pyrki torjumaan natsi-Saksan hyökkäyksen. Sodan alkuvuosina Mansholt piilotteli ihmisiä maatilallaan ja levitti sieltä käsin tiedustelutietoa. Myöhemmin Mansholt hoiti laajaa jakeluverkostoa, jonka kautta toimitettiin ruokaa eri puolilla maan länsiosia piilotteleville ihmisille. Sodan jälkeen Mansholtille tarjottiin hänen kokemuksensa, rohkeutensa ja organisointikykyensä ansiosta paikkaa uuden hallituksen maatalous-, kalastus- ja elintarvike-ministerinä. Mansholtista tuli 36-vuotiaana Alankomaiden siihen mennessä nuorin ministeri.

Maatalouden elvyttäminen

Sotaa seurannut paha elintarvikepula ja edessä hämmäyttävä kriisi antoivat Mansholtin tehtävälle erityisen merkityksen. Mansholt toteutti lukuisia toimenpiteitä saadakseen elintarviketuotannon uudelleen käyntiin. Toisaalta hän ymmärsi, että maatalouden alalla olisi toteutettava syvällisempiä uudistuksia, jotta tuotannon tehokkuus voitaisiin varmistaa eikä elintarvikkeista olisi jatkossa

pulaa. Mansholt määräsi kaikkein tärkeimmille tuotteille vähimmäishinnat sekä otti käyttöön tuontiverot ja vientituet. Mansholt pyrki lisäämään tuottavuutta tukemalla tutkimukseen ja koulutukseen suunnattuja investointeja sekä edistämällä maatilojen yhdistymistä isommiksi ja tehokkaammiksi yksiköiksi.

Yhteinen maatalouspolitiikka Euroopalle

Mansholt kannatti vankumattomasti liittovaltiomallia ja haaveili myös Euroopan yhteisen maatalouspolitiikan luomisesta. Vuonna 1950 Mansholt laati suunnitelman Euroopan yhteisistä maatalousmarkkinoista, joilla olisi ylikansallinen hallintorakenne. Suunnitelma oli kuitenkin aikakaudellaan liian kunnianhimoinen ja epäonnistui. Suunnitelma otettiin myöhemmin uudelleen esille, ja se antoi mallin Euroopan talousyhteisön maatalouspolitiikalle.

Toimittuaan kaksitoista ja puoli vuotta ministerinä Mansholt sai tilaisuuden viedä eteenpäin suunnitelmiaan yhteisestä maatalouspolitiikasta, kun hänet vuonna 1958 nimitettiin Euroopan komission ensimmäiseksi maatalouskomissaariksi. Vuonna 1957 solmitulla Rooman sopimuksella perustettiin Euroopan talousyhteisö ja määrättiin Euroopan yhteismarkkinoiden luomisesta kolmessa vaiheessa, joista kukin kestäisi neljä vuotta. Monet pitivät kaksitoistavuotista suunnitelmaa liian kunnianhimoisena ja arvelivat sen epäonnistuvan. Tämä päti erityisesti maatalousalalle suunniteltuihin toimenpiteisiin, joita vastustettiin voimakkaasti. Mansholt säilytti kuitenkin optimistisuutensa ja ryhtyi töihin. Mansholtin suunnitelmana oli ottaa käyttöön suorien tukien järjestelmä viljely-kasveille ja viljelykelpoiselle maalle, hintatukimekanismi, jossa tuotteille taattaisiin vähimmäishinnat, sekä tullimaksut ja tuontikiintiöt tietyille kolmansista maista tuotaville tuotteille. Näin voitaisiin lisätä maatalouden tuottavuutta, jotta kuluttajat saisivat jatkuvasti edullista ruokaa, sekä varmistaa Euroopan maatalous sektorin toimintakyky.

Mansholt-suunnitelma

Maanviljelijät ja heidän poliittiset edustajansa vastustivat aluksi Mansholtin suunnitelmia. He nimittäin pelkäsivät, että yhteinen lähestymis-tapa olisi uhka heidän elinkeinolleen ja

että vain suuret maatilat selviytyisivät muutoksesta. Yhteisen maatalouspolitiikan tiellä oli monia esteitä, mutta Mansholt jatkoi sinnikkäästi työtään. Vuonna 1968 komissio vihdoinkin julkaisi muistion yhteisen maatalouspolitiikan uudistamisesta, jota kutsuttiin myös Mansholt-suunnitelmaksi. Suunnitelman perusajatus oli, että maanviljelijöiden oli nykyaikaistettava toimintaansa, jotta maatalous voisi kukoistaa. Siten voitaisiin taata tuottavuus ja eurooppalaisista viljelijöistä tulisi omavaraisia.

Maatalouspolitiikan alkuperäisessä tavoitteessa onnistuttiin erinomaisesti: Euroopan omavaraisuus parani elintarvikkeiden alalla. Maatalouspolitiikan on kuitenkin täytynyt 50-vuotisen olemassaolonsa aikana käydä läpi suuria muutoksia sopeutuakseen uusiin aikoihin. Tullessaan 1970-luvulle yhteisessä maatalouspolitiikassa oli onnistuttu niin hyvin, että maataloustuotteista oli usein jopa ylitarjontaa. 1970-luvulla Mansholt alkoi voimakkaasti ajaa ympäristönsuojelua keskeisenä osana maatalouspolitiikkaa. Hän toimi komission varapuheenjohtajana vuosina 1958–1972 ja komission neljäntenä puheenjohtajana vuosina 1972–1973.

Mansholtin tavoitteena oli, etteivät eurooppalaiset joutuisi enää koskaan kokemaan samankaltaista karmaisevaa nälänhätää kuin toista maailmansotaa seuraavana talvena oli koettu. Mansholtin suunnitelman ansiosta Euroopan maatalous saavutti uudelleen omavaraisuuden ja alkoi kukoistaa ennennäkemättömän nopeasti.

Itsekin innokas maanviljelijä Mansholt viitoitti maatalouskomissaarina tietä yhteiselle maatalouspolitiikalle.